

GARDEROBESNAK

En kort enakter

Kaj Himmelstrup

© Kaj Himmelstrup

Personerne:

Skuespillerne Ingrid og Tommy

INGRID - Til lykke, det var da en ønskerolle, du der har fået.

TOMMY - De fleste drømmer om den, ja.

INGRID - Men ikke dig?

TOMMY - Egentlig ikke.

INGRID - Du skal da være lykkelig.

TOMMY - Det skal jeg vel.

INGRID - Hvad er der i vejen?

TOMMY - Der er ikke noget i vejen.

INGRID - Så smil.

TOMMY - Jeg ved godt, jeg skal være taknemmelig, jeg ved bare ikke, hvordan jeg skal få hold på ham der Jeppe.

INGRID - Det er det, du har Verner til.

TOMMY - Som støttepædagog?

INGRID - Lad vær og være ironisk. Han var god, sidste gang han var instruktør på en Holbergforestilling. Han finder også ud af Jeppe.

TOMMY - Det er mig, der skal spille ham.

INGRID - Du siger ikke, du er uenig med Verner?

TOMMY - Vi har ikke haft den første prøve endnu, så det ved jeg ikke. Men de der klassikere, det er altså ikke det letteste, vel?

INGRID - Næh, alene sproget.

TOMMY - 1772, det er længe siden.

INGRID - Verner laver ikke museumsstykker. Det bliver en nutids-Jeppe.

TOMMY - Sikkert. Men hvad for en slags nutid?

INGRID - Herregud, Jeppe drikker. Det er sgu da nutid. Druk er en folkesygdom.

TOMMY - Sådan kunne han godt spilles, ja.

INGRID - Men det har du ikke lyst til?

TOMMY - Alle ved, at Jeppe drikker. Og det står i rollehæftet, så det gør jeg også, og det skal Verner nok gøre morsomt, så vi scorer nogle vittige point. Det er bare lidt banalt, ikke?

INGRID - Derfor kan det godt være sandt. Hvad mere vil du have? Herregud, det er en komedie, ikke et skæbnedrama. Når du siger, livet er banalt ... altså livet er sgu banalt, og det får Holberg en masse sjov ud af, men han får da også tegnet en figur, der griber os. Og Nille? At hun banker ham, det er også banalt, for ikke at sige lavkomisk, men det er da også nutid, har jeg hørt. Og bagved grinet ... ikke sandt?

TOMMY - Jeppe som tabermand og vatpik, mener du?

INGRID - Det er han jo. Men også rørende. Det kan du sagtens få frem.

TOMMY - Og baronen?

INGRID - Ja, det er jo det gamle problem. Holberg kan ikke løbe fra, at på det punkt er han skidereaktionær, men det er jo historie. Vi griner ad det, eller også pakker Verner det ind i ironi.

TOMMY - Det kunne ligne ham. Spørgsmålet er, om det er rigtigt.

INGRID - At grine ad det?

TOMMY - Ja. Vi griner ad alt for meget i dag. Og pakker det ind i ironi.

INGRID - Hvad ellers? Kunne du forestille dig, at folk rejste sig og buhede ad baronen?

TOMMY - Det ville da være befriende.

INGRID - Hvordan skulle det gå for sig?

TOMMY - Det ved jeg ikke, men jeg fik noget at tænke over forleden. Jeg har en datter, der går i gymnasiet, du ved, og de har netop haft om Holberg og Jeppe. Jeg spurgte, om hun så havde fået en opgave om det. Ja, sagde hun, forklar hvorfor Jeppe drikker.

INGRID - Åh nej.

TOMMY - Ja det lød sgu ret banalt, og så fra en gymnasielærer.

INGRID - Hvad fandt hun frem til?

TOMMY - Ja der blev jeg overrasket, for svaret var sgu ikke banalt.

Jeppe drikker, fordi han har været i krig i ti år og har set flere tusinde mænd blive slået ihjel. Han er fuld af traumer og er gået ned med flaget.

INGRID - Sagde hun det?

TOMMY - Jeg synes, det er en fin forklaring.

INGRID - At Jeppe har været soldat og set for meget? Jamen har han da det? Det husker jeg ikke.

TOMMY - Det kom også bag på mig. Det står heller ikke i rollehæftet, så jeg fandt originalen i reolen, og der står det. Han har set tre fire tusinde mand blive slået ihjel. Det er ikke så lidt, men Holberg laver det bare om til komisk pral. Der er også et sted, hvor Jeppe begynder at tale gebrokkent tysk og fortæller om Wismar, så han har åbenbart kæmpet i Tyskland. Om det er den store nordiske krig, det ved jeg ikke, men det har helt sikkert været rædselsfuldt. Lig i læssevis. Men altså, ti år som soldat langt fra hjemmets tryghed. Det forklarer da en hel del.

INGRID - Posttraumatisk stress?

TOMMY - Depression og livslede. Sådan som vi hører om det i dag.

INGRID - Men det er helt strøget i jeres version? Hvorfor?

TOMMY - Aner det ikke.

INGRID - I de forestillinger, jeg har set ... det med hans soldatertid, det har aldrig været med. Hvad sagde hendes lærer til den fortolkning?

TOMMY - At det var et originalt bud, men hvor i teksten kunne hun ellers finde eksempler på, at det skulle være forklaringen?

INGRID - Og der blev hun svar skyldig?

TOMMY - Naturligvis. Posttraumatisk stress var ikke opfundet i 1772, og Holberg var totalt uvidende om, hvordan det er at gå i krig og savne sin kone. Han var blind for Jeppes lidelser og solgte dem for nogle morsomme replikker.

INGRID - Og Nille? Hende lader han gå i seng med degnen, så Jeppe bliver gjort til hanrej.

TOMMY - Det skal vi også grine ad, mener Holberg, men det stakels kvindemenneske har gået i ti år og været skidebange, og så har degnen lagt armen om hende og har ikke kunnet

nære sig, det dumme svin.

INGRID - Og da Jeppe så endelig kommer hjem ...

TOMMY - Og bliver modtaget med åbne arme ...

INGRID - Og ti års opsparret kærlighed ...

TOMMY - Så er han så syg i sindet, at hendes kærlighed fuldstændig preller af.

INGRID - Og hun?

TOMMY - Hun rammes af afmagt og slår ham.

INGRID - Det er sådan, det hænger sammen?

TOMMY - Ja. Tragisk, men fuldstændig logisk, ikke?

INGRID - Alt det, er det noget, du vil tage op med Verner?

TOMMY - Jeg nævnede det inden læseprøven.

INGRID - Hvad sagde han?

TOMMY - Det lyder interessant.

INGRID - Men?

TOMMY - Tjah.

INGRID - Det ville også blive et helt andet stykke. En tragedie.

TOMMY - I hvert fald et skæbnedrama.

INGRID - Men det bliver det ikke?

TOMMY - Nej. Der er endda en ekstra krølle på historien, som vi heller ikke får. Det er faktisk baronen selv, der i sin tid udskrev Jeppe til militærtjeneste.

INGRID - Var det det?

TOMMY - Det står ikke i teksten, men sådan foregik det dengang. Det har Holberg heller ikke med. Det kunne ellers forklare Jeppes hævntørst i sengescenen.

INGRID - Så når du går på scenen ...

TOMMY - Så vil jeg helt sikkert føle, at jeg er mærket af krigen. Det er i hvert fald det, jeg må spille ud fra.

INGRID - Men I fortæller det ikke til publikum?

TOMMY - Desværre nej.